

Det engelske Landbrugs kritiske Tilstand.

Der er den 7de og 8de December blevet afholdt en stor Kongres i London af Repræsentanter for de engelske Landmænds og Landarbejderkorporationer. Da Forhandlingerne dels aabne et Indblik i det engelske Landbrugs nuværende meget trykkede Tilstand, og dels aabenbare de Tanker og Anskuelser, der raade blandt engelske Landmænd saavel angaaende flere af Dagens brændende Spørgsmaal (Toldloven, Møntfonden osv.) som angaaende den ubillige Konkurrence, hvori de mene sig stillede overfor Udlandets toldfrie Indførsel af Landbrugsprodukter til England — et Forhold, der altsaa i høj Grad berører os — saa meddeles her to Beretninger fra Konsulent Arup i Newcastle, den ene skreven forud for Kongressen, og nærmest af orienterende Art, og den anden skreven efter og refererende Hovedpunkterne af Kongresforhandlingen.

Newcastle den 21de November 1892.

I en Række af Aar har det engelske Landbrug — som vel det europæiske i Almindelighed — arbejdet under et haardt Tryk. Hvededyrkingen har ikke betalt sig til de lave Priser, hvorfor man har søgt at forøge sin Kreaturbestand som en mere lønnende Bedrift, skjont Fedningen i og for sig heller ikke har været tilfredsstillende. Kreaturbestanden blev derfor stærkt forøget i 1889—90, men næppe synes denne Forholdsregel at være bleven gennemført, før et Par særlig slette Høstaar, der navnlig karakteriseres ved Græsmangel og daarlig Roeavl — to Hovedfaktorer i det engelske Landbrug —, atter tvang Farmerne til at sælge til saa lave Priser, at Stillingen, trods den midlertidige Nedsættelse i Forpagtnings-

afgiften, der hist og her har fundet Sted, er bleven ligefrem ødelæggende for disse. Det Lysglimt, som en kortvarig Stigning af Hvedepriserne ifjor bragte, kunde kun faa drage Nytte af paa Grund af de forøgede Besætninger, og Prisen paa Kreaturer steg ikke. Den daarlige Høst for indeværende Aar, hvor Hvedeudbyttet anslaaes til mindst 25 pCt. under et Middelaars, hvor Græsset har været slet, og Roerne love daarligt, foruden at Priserne paa Kreaturer og Korn ere saa lave, at de spotte alle tidligere Profetier om, at nu var Lavmaalet naaet, har bragt Bøgeret til at flyde over. Landbrugets Misère har vakt almindelig Opmærksomhed; det er nu ikke blot Landbrugspressen, der beskæftiger sig hermed, men ogsaa Dagspressen, selv den londonske, har staaende Artikler om Landbrugskrisen, Farmerspørgsmaalet o. s. v. —, ja det er endog blevet fremhævet som et Tidens Tegn, at den Minister, der paa Regjeringens Vegne iaar holdt Talen ved Lord Mayors Banketten i London, Lord Kimberley, benyttede Lejligheden til at omtale Landbrugets prekære Stilling og udtale sin Sympathi for det.

Alle synes saaledes enige om, at der maa gjøres noget for at raade Bod paa den truende Krisis, og det første offentlige Skridt til at søge Sagen bragt frem, skyldes en forholdsvis ung Forening »Lancashires Tenant Farmers Association«. Denne, der stiftedes i Begyndelsen af 1891, danner en ny Form for Landboforeninger. Kun Farmere (Tenant-farmers) og deres Sønner kunne blive Medlemmer af Foreningen. Den tager udelukkende Sigte paa at beskytte Farmerne og deres Landbrug (the farming industry), yde Mægling og oventuel Hjælp i Retsstridigheder, samt forsyne dem med garanteret Foder og Gjødning.

Denne Forening udstedte i Septbr. et Manifest, der fandt almindelig Gjenklang hos den engelske Farmer. Det udtalte bl. a., at de længe havde arbejdet under et haardt Tryk, som kun kunde fjernes ved rimelige Indrømmelser fra Landejernes Side og ved en forbedret Lovgivning. Uden at undervurdere den Betydning, som den personlige Dygtighed, Videnskabens Hjælp, den vellede Bedrift, samt et godt Forhold til Ejeren

kan have, ansees dog ikke disse attraaværdige Egenskaber for tilstrækkelige til at sikre Farmeren et godt Udbytte, da der er andre og dybere Aarsager, der stille sig hindrende for et saadant. Kun paa nogle faa Godser ere Afgifterne rimelige; men den store Mængde af Farmere har overdrevne Afgifter og ubillige Skatter. Den vigtigste Opgave bliver derfor at formaa Ejerne til at yde en saadan varig Nedsættelse af Afgifterne, som maa anses for nødvendig. Der maa dernæst virkes hen til en retfærdigere Fordeling af Skatterne, saavel som til en Forbedring af Landbolovene, hvorved der ydes Farmerne større Sikkerhed for den Kapital, de anvende paa Forbedringer i Ejendommen. Der maa tillige arbejdes hen til at faa indrettet en særegen Ret, der skal afgjøre alle Retsspørgsmaal vedrørende Landbruget.

Til Slutning udtaler Manifestet, at det ikke henvender sig til de politiske Partier, men til Landmænd, som det opfordrer til at slutte sig sammen til et særegt Parti.

Manifestet bødes, som sagt, velkommen baade af Landbrugspressen og Farmere trindt omkring, men som det vil sees, er det meget ensidigt, og giver i Grunden kun Anvisning paa Jordejeren, naar det gjælder om at raade Bod paa Agerbrugets lidet lønnende Tilstand; det er derfor naturligt, at der foruden de mange offentlig fremkomne Tilslutninger ogsaa maatte komme en Del Forslag om andre Fordringer, saavel som nogle Imødegaaelser.

I ledende Artikler har saaledes »Mark Lane Express«, der tidligere har udtalt sig for og leveret et fuldstændig Forslag til en Reform af Agric. Holdings Act, foreslaaet Nedsættelsen af en Regjeringskommission, der skal skaffe paalidelig Oplysning om Agerbrugets Tilstand i sin Helhed, tage Skattespørgsmaalet, ved hvilket Farmeren mener sig at være forurettet i Modsætning til de andre Samfundsklasser ved at betale Skat af hele Ejendommen, og Løsningen af Tiendespørgsmaalet og Arbejderspørgsmaalet under Behandling, tillige med en Revision af Landbolovene. Som Resultat heraf skulde fremkomme:

Reform af Agric. Holdings Act. (Loven, der ordner Forholdet mellem Ejer og Forpagter o. s. v.)

Dannelsen af en særlig Landboret.

Revision af Afgifter og Skatter samt Tiende, og

Forslag til Undgaaelse af Mellemandlere. —

Fra andre Sider er der fremkommen Fordringer om Toldbeskyttelse for Landbruget, idet det fastholdes, at det alene er de synkende Priser, der ere Skyld i det daarlige Udbytte, Landbruget yder; endvidere at ingen Farm maa være over 400 Acres o. s. v.

Manifestet er imidlertid blevet indsendt til »Central and Associated Chambers of Agriculture« med Anmodning om, at dette som et ældre Samfund vilde føre det frem og arbejde hen til Sammenkaldelsen af en Kongres, der kunde tage Spørgsmaalet under Behandling. — Paa Opfordring er der derefter bleven afholdt Møder i forskellige Foreninger for at vælge Delegerede til denne. Ogsaa »Newcastle Farmers Club« har afholdt en saadan, der hørte til de bedst besøgte, jeg endnu har overværet. Selve Forslaget fik dog her ingen indgaaende Behandling, skjønt Talere af forskellige Anskuelser kom til Orde; man sluttede sig i Almindelighed til Manifestet eller rettere til Ønsket om en Kongres og valgte fire Delegerede til denne.

Det er nu bestemt, at Kongressen skal afholdes i London i Smithfield Ugen d. 7de Decbr., og Sammenkomsten imødeses som en af de vigtigste, der længe er bleven afholdt af engelske Landmænd; Resultater, der maaske endog ville blive vidtrækkende, ville vistnok fremgaa af denne, skjønt den selvfølgelig maa skuffe en Del Forventninger for saa vidt disse angaa Afhjælpsningen af den øjeblikkelige Nødtilstand.

Det maa nemlig ikke oversees, at denne for største Delen er fremkaldt ved et meget daarligt Høstaar, der er fulgt paa en længere nedadgaaende Periode, at Tilstanden i de forskellige Provinser er meget forskellig, og det synes som om de større Farmere have arbejdet under det haardeste Tryk. Medens saaledes Lancashire, hvori der findes betydelige Kulminer med tilhørende Støerindustri, der drager Arbejderne fra de store Landejendomme, som der findes, til de kolossale Byer, Liverpool, Manchester, Preston o. fl., hører til de haarde betrængte,

saa synes Tilstanden bedre i det tilstødende Cheshire med mindre Ejendomme, der beskæftige forholdsvis flere Arbejdere, og som ved sin Mejeriproduktion (navnlig Ost) bedre formaar at drage direkte Udbytte fra de store Byer; — og saaledes vil man overalt finde højest varierede Forhold.

Men om det for disse større Ejendomme vil være nok, at Afgiften til Ejeren nedsættes — Skattespørgsmaalet kan her for saa vidt lades ude af Betragtning, som det er klart, at Afgiften maa rette sig efter, hvorledes Farmeren ad anden Vej er bebyrdet — er et Spørgsmaal, som ikke synes tilstrækkelig løst selv for de Farms Vedkommende, hvor der allerede i flere Aar har fundet en Nedsættelse af Forpagtningsafgiften Sted, og det er at vente, at hvis virkelig fuld Enighed kunde opnaaes om dette Punkt, det da vilde bidrage til at skræmme Kapital bort fra et Landbrug, der allerede i Forvejen kun giver Ejeren en ubetydelig Rente. Thi at Renten af Kapital anbragt i engelsk Jordejendom ikke er høj er velbekendt, og der synes at være en Grænse for, hvad der kan betales for Herligheder i Form af Jagt, Fiskeri og lign., hvilke Rettigheder forresten ikke ere saa lidt hæmmende paa det engelske Jordbrug.

Kan der saaledes være Grund til ikke at gaa Ejeren altfor nær og at søge at vedligeholde et godt Forhold til denne, saa er Farmeren paa den anden Side haardt trængt af Arbejderspørgsmaalet, de høje Lønninger og Udvandringen til Byerne, der ere Aarsager til, at betydelige Landbrug maa drives med saa faa Hænder som muligt. Det gjælder om at reducere Arbejdskraften, derfor lægges saa meget ud til Græs, til Fedning og Opdræt, som muligt; man har selv under normale Forhold søgt at hjælpe sig med et lille Udbytte pr. Acre, og har bødet herpaa ved at samle store Arealer, flere Farms, paa en Haand, og det bliver derfor let at forstaa, at Trykket falder haardest her, nu da Tiderne ere daarlige.

En Toldbeskyttelse vilde sikkert være af mere direkte Virkning. Er der noget Landbrug, der kunde tjene ved en saadan, maatte det være det engelske, hvor Landet behøver en kolossal Forsyning udefra; naar man alligevel ser denne

Forholdsregel saa lidet fremdraget som den er, saa er Grunden den, at Spørgsmaalet herovre mere end noget andet Steds gjælder ikke blot Landmanden, men det hele Samfund, og om der end er flere Penge anbragte i Landbrugs»industrien« end i nogen anden Industri, saa udgjør den agrariske Befolkning dog kun 8 Mill. af Landets o: 38 Mill. Indbyggere, saa ad den Vej lader Spørgsmaalet sig næppe løse. Beskyttelsestanken føres dog forsigtig frem med den Motivering, at den fremmede Produktion er fri for de Skatter og Afgifter til den engelske Stat, som den hjemlige Produktion maa svare, som om hin ikke allerede i sin Hjemstavn ofte havde tilsvarende Udgifter. Anderledes vilde det dog være, om der samtidig forlangtes en Beskyttelse for den engelske Industri, og der fremkommer sparsomme Udtalelser i denne Retning henvisende til Exemplet fra Amerika.

At det fortrinsvis er de faldende Priser, der have gjort det engelske Landbrug urentabelt er sikkert nok; det har jo tidligere nydt godt af at have en talrig voxende Industriebefolkning som Konsument af alt, hvad det har kunnet frembringe og har været stærkt beskyttet paa en Tid, hvor Befordringsmidlerne og Tekniken ved Opbevarelsen af Fødemidlerne lod meget tilbage at ønske; nu, da de sidste Faktorer have udviklet sig betydeligt, er den engelske Jordbund bleven for kostbar til en blot og bar Masseproduktion af saadanne Fødemidler, som enhver »ny« Jord kan give, og den engelske Farmer har næppe — undtagen maaske paa enkelte Omraader, hvor Forholdene fra gammel Tid have begunstiget ham —, forstaaet at benytte de Hjælpeidler, særlig videnskabelige, der anden Steds have staaet til Landmændenes Raadighed, og som en mere intensiv Udnyttelse af en god Jord har kunnet give, i Forbindelse med et godt og nærliggende rigt Marked. Og Grunden hertil ligger maaske netop i Farmerforholdet. En nok saa god Agricultural Holdings Act vil aldrig være i Stand til paa en fyldestgjørende Maade at ordne Ejendomsforholdet med Hensyn til den paa Jordforbedring anvendte Kapital, hvorfor Farmeren altid paa dette Punkt vil anvende stor Forsigtighed. Den fremragende Stilling, som Farmerne indtage, navnlig paa Husdyravlens Omraade skyldes

mere tidligere Tidens betydelige Fremskridt; den sidste Snes Aar, der have været af saa stor Betydning for Forøgelsen af det danske Landbrugs Produktionsevne, har som Helhed næppe noget lignende at fremvise; man modtager nærmest Indtrykket af en vis konservativ Stillestaaen, som man dog synes at have faaet Øjnene op for. Den engelske Landbrugsundervisning har langtfra indtaget den Plads, som den burde; det er først de sidste 2—3 Aar, at man har søgt at føre den ud blandt Befolkningens bredere Lag, og med Hensyn til Maaden, hvorpaa dette skål ske, staar man endnu famlende og forsøgende; men der er dog en Anerkjendelse af dens Nødvendighed til Stede, som vil bære Udviklingen fremad, thi man har set, at det har hjulpet »the Foreigner«.

Det har derfor under den hele Bevægelse undret mig, at Spørgsmaalet om Jordens Overgang til Selveje er kommen saa lidt frem; man skulde synes, at det kun var herved, at et virkeligt Fremskridt var muligt, og jeg kan ikke tro andet, end at dersom det Forslag i Manifestet — og andet indeholder det jo i Grunden ikke — fastholdes, at Ejerne skulle bære hele Tabet og holde Forpagterstanden oppe, selv om Ejendommene derved blive uden Værdi for dem, saa maa Udviklingen bære hen imod, at den Ejer, der ikke selv kan drive sin Jord, maa give Slip paa den til Fordel for den Mand, der selv kan og vil arbejde med paa Jorden.

Landbrugskonferencen i London.

Newcastle den 16de December 1892.

Det var et anseligt Antal Deltagere, der havde givet Møde til Landbrugskonferencen den 7de og 8de December. Gulvet i den store St. James Hall i London var optaget af c. 1000 Delegerede, der sagdes at repræsentere 240 forskjel-

lige Farmer- og Landarbejder-Foreninger, hvoriblandt nogle skotske; Platformen (Scenen) var fyldt med Godsejere, Parlamentsmedlemmer, fremragende Landmænd og andre, medens Gallerierne vare tæt besatte med Landmænd og andre i Landbruget Interesserede, der i Tide havde sikret sig Adgang. Ogsaa disse betragtedes som Medlemmer af Konferencen og havde Ret til at deltage i Diskussionen. Ialt var over 2000 Interesserede tilstede; der havde været stærk Rivt om at faa Adgang, og mange vare blevne skuffede. Gjennem Sekretæren for Newcastle Farmers Klub var det dog lykkedes mig at faa Adgang til Mødet, der skildres, som det største Landbrugsmøde, der har fundet Sted siden Agitationen mod Korntoldlovenes Ophævelse. Skjønt man paa Forhaand maatte kunne sige sig selv, at Mødet ikke kunde frembringe Midler til at raade Bod paa den øjeblikkelige Misère i Landbruget, følte man sig dog slaadet af den imponerende og interessante Forsamling, der indbefattede en Del af Englands mest fremragende Mænd paa Landbrugets Omraade.

Forsædet indtoges af Mr. James Lowther M. P., Formand for »Central and Associated Chambers of Agric.«, der havde indbudt til Mødet; men den mest fremragende Plads indtoges dog af den tidligere Landbrugsminister Mr. Chaplin, der modtoges med levende Hyldest, da han indtog sin Plads. Mr. Gardner, den nuværende Landbrugsminister, havde af Hensyn til sin Stilling i Regjeringen afslaaet at deltage i Mødet, som han havde forsikret om sin fulde Sympathi.

Det omdelte Program angav Opgaverne for Konferencen at være:

- 1) at henlede den offentlige Opmærksomhed paa Landbrugets nuværende trykkede Tilstand, og
  - 2) at drøfte de Vanskeligheder, under hvilke Landbruget arbejder, og fremsætte Forslag til deres Fjernelse,
- og havde derefter opstillet flere Forhandlingsæmner af hvilke Hovedspørgsmaalet:

Landbrugets fortrykte Stilling kom først. Dette indledes af Mr. Chaplin, der i et længere Foredrag, afbrudt af hyppigt Bifald, gjorde Rede for Stillingen, og omtalte, at

blandt de forskjellige vigtige Spørgsmaal, der skulde forhandles af Kongressen, var der intet, der direkte bragte foregede Indtægter, dette kunde derimod siges ved Spørgsmaalene om

Forpagtnings Afgiftens (*rent*) Nedsættelse

Indskrænkningen af den fremmede Konkurrence og
Indførelsen af Bimetallismen,

som han derefter gik nærmere ind paa.

Efter at have udviklet, hvor betydeligt Afgifterne vare gaaede ned i de sidste 10—15 Aar, udtalte Mr. Chaplin som sin Konklusion, at han ikke forstod, hvorledes man kunde søge et Hjælpemiddel for den trykkede Tilstand i sin Helhed ved en Nedsættelse af Forpagtningsafgiften, der ikke let kunde gaa lavere, da Ejeren i Reglen kun havde en lille Rente af sine Udlæg. Havde Taleren under denne Udvikling ikke paa ethvert Punkt den letbevægelige Forsamlings Bifald med sig, saa var dette i desto højere Grad Tilfældet, da han omtalte »den fremmede Konkurrence«. Enhver Hentydning til Beskyttelse fremkaldte en sand Bifaldsstorm fra den langt overvejende Del af Forsamlingen, uagtet Udtalelserne skete med en vis Reservation, der ikke destomindre betegnede Chaplins Standpunkt. »Om dette Punkt har jeg aldrig skjult min Mening. Jeg har altid sagt, og gjentager atter her idag, at hvis Valget stod mellem Landbrugets Ruin paa den ene Side, og en saadan Beskyttelse, som kunde forhindre denne paa den anden, saa vilde jeg vælge det sidste som det mindste Onde«. Det gjorde ham imidlertid ondt at maatte sige, at de ikke havde megen Udsigt til at naa dette; de havde ikke et stort Antal af smaa Ejere som i Frankrig; Landarbejderne her maatte først vindes ved at blive interesserede i Spørgsmaalet, saa at de vare sikre paa, at deres Stilling vilde blive forbedret derved. »Det gjør mig ondt, at jeg ikke har noget mere fortrøstningsfuldt at sige Dem om et Punkt, der ligger dem saa meget paa Hjerte, men jeg vilde udsætte mig for fremtidig Dadel, om jeg ikke fremsatte min Mening aabent og ærligt uden Frygt for Dem«. Derimod antog han ikke, at Prisdaldet alene skyldtes den fremmede Konkurrence, men fuldt saa meget Guldets Værdiforøgelse, og som Middel mod denne

ansaa Mr. Chaplin det for nødvendigt, at antage Bimettalismen. For denne førte han et meget indgaaende Forsvar, trods de daarlige Udsigter for den paa den stedfindende Møntkonference i Bryssel, og trods det, at de havde hele Handelsstanden, de store Financiers og hele Pressen imod dem. Som Autoritet for sin Anskuelse anførte Mr. Chaplin nogle nylig fremkomne Udtalelser af — Ærkebiskop Walsh »den store Forkjæmper (champion par excellence) for irske Tenant-farmers Interesser«. Denne Udtalelse fra et rent agerbrugende Land maatte tillægges stor Betydning; Lancashire, Pioneren for det engelske Landbrug, havde tidligere udtalt det samme, og »hvad Lancashire tænker og føler idag, det tænker og føler hele England imorgen«. Han troede, at naar man naaede til bedre Forstaaelse af dette Spøgsmaal, maatte man kunne frembringe en Stemning for det, og gik England ind paa det, fulgte flere efter.

Som det vil ses gik Taleren udførlig ind paa denne Sag, som han øjensynlig ønskede Interessen vakt for ogsaa nu, skjønt den skulde behandles særskilt senere. Han oplæste derefter Resolutionen, der udtalte:

»at det engelske Landbrug, der havde befundet sig under et haardt Tryk siden 1874, for Tiden var i en kristisk Stillings, og Aarsagen til denne maatte bl. a. fornemlig søges i det vedvarende Fald i Priserne paa alle Landmandsprodukter, i nogle Egne tillige forværret ved en daarlig Avl, saa at under nuværende Forhold megen Jord har ophørt at give noget Udbytte, og at et yderligere Prisfald vil have tilfølge, at mere og mere af Jorden vil lades udyrket«;

»at dette er et Spørgsmaal af yderste Vigtighed, saavel for hele Landet, som for dem, der ere knyttede til Jordbruget, og at det derfor er af højeste national Betydning, at man søger Midler, som fremtidig kunne standse en yderligere Udvikling af denne Tilstand«.

Under den paafølgende korte Diskussion foreslog Lord Winchilsea at søge en fast organiseret Sammenslutning af alle Landbrugsinteresser i en Forening, der først og fremmest skulde arbejde hen til Gjennemførelsen af de her fattede Be-

slutninger, og i det Hele danne et politisk Parti, der uafhængig af andre Partispørgsmaal skulde drive Agrarpolitik. En Taler, Mr. Saunders M. P., som udtalte, at Udlandets heldige Konkurrence beroede paa den mere økonomiske Maade og de bedre Methoder, hvorpaa der arbejdes, samt paa Ejendomsforholdene, havde ondt ved at komme til Orde, og en anden, som fortalte, at Beskyttelsen kun gavnede de Rige, og at amerikanske Landmænd arbejdede mod den, blev under Forsamlingens Bifald afbrudt af en indigneret Farmer, der rejste sig for at erklære: »Vi ere ikke komne for at høre paa dette«. — De foreslaaede Resolutioner vedtoges saa godt som enstemmig.

Det næste Spørgsmaal paa Dagsordenen angik:

Den fremmede Konkurrence og den foreslaaede Resolution var:

»at den ubillige Konkurrence, som finder Sted mellem den ubeskattede fremmede Indførsel og den højt beskattede hjemlige Avl og Produktion, er en skrigende Uretfærdighed mod denne, og da den foraarsager en formindsket Efterspørgsel for det hjemlige Arbejde og tillige en Formindskelse af Samfundets Kjøbeevne, paavirker den skadelig al Bedrift og Industri heri Landet, hvorfor Konferencen er af den Mening, at alle konkurrerende Importvarer bør paalægges en Told, der svarer til de Skatter og Afgifter, der ere paalagte den hjemlige Produktion«.

Som jeg allerede havde bemærket i Beretning af 21de f. M. gik Forsvarerne for Beskyttelsen ud fra, at den fremmede Produktion omtrent ingen Afgifter havde at bære: »Vi ønske ikke Beskyttelse, vi ønske Billighed (fair play)«. En Taler foreslog at anvende en varierende Skala for Tolden, der kunde falde helt bort, naar Hveden stod i f. Ex. 42 sh. pr. quarter, og en anden, at det herved indvundne Beløb kunde anvendes til Gavn for de arbejdende Klasser.

Ligesaa mange talte dog mod Beskyttelsen, deriblandt et Par Arbejderrepræsentanter; men ogsaa et Par Farmere; saaledes meddelte en Delegeret fra »Cheshire Farmers Club«, at dèr var Forslaget om Told faldet i Forholdet 2 mod 1, og en Lancashire Farmer udtalte, at de, som havde givet Anledning til

Konferencen følte sig skuffede over den Vending, Sagerne havde taget; de fremkomne Forslag kunde først komme til Nytte om en halv Snes Aar, Forhandlingerne burde dreje sig om Afgifterne og Forpagtningstiden, de andre Spørgsmaal satte kun Splid og fremkaldte Meningsforskjel. Men Hovedstemningen var for Beskyttelse, og Resolutionen vedtoges med stor Majoritet.

Spørgsmaalet om **Bimetallismen** forsvaredes dernæst kort fra begge Synspunkter; her var Forsamlingen aabenbart mindre med, og Mr. Chaplin tog atter Del i Diskussionen, der endte med Vedtagelsen af den stillede Resolution, der opfordrede Regjeringen til paa den nævnte Mntkonference at slutte sig til Bimetallismen.

Endelig vedtoges et udenfor Dagsordenen af Lord Winchelsea stillet Forslag, som gik ud paa, at den Komité, der havde ordnet Kongressen, skulde søge Dannelsen af en »Agricultural Union«, der skulde omfatte alle, der vare interesserede i Landbruget, ogsaa Arbejdere.

Det første Spørgsmaal den næste Dag angik: **Skatter og Byrder paalagte Jorden.** Her vare alle Talere enige om: at disse vare for høje i Forhold til, hvad der betaltes af andre Næringsdrivende og af personlig Ejendom, og den foreslaede Resolution vedtoges omtrent enstemmigt. Den udtalte:

»at efter Konferencens Mening ere de Byrder, der ere paalagte Jorden til Staten og Kommunen, ubillige og uforholdsmæssige sammenlignet med dem, der falde paa personlig Ejendom og andre Klasser af Ejendom og Erhverv; at disse Byrder virke skadelig for alle, som ere interesserede i Jordens Dyrkning og falde særlig haardt paa de smaa Ejendomsbesiddere (yeomen-farmers), og ved at bidrage til at forøge Produktionsomkostningerne samt ved at overbebyrde en haardt betrængt Industri virkede skadelig paa Samfundet som Helhed«.

Dernæst forhandlede **Forpagtningsforholdene** (landtenure), hvor den stillede Resolution fordrede:

- 1) absolut og uomstødelig Ret for Forpagteren til at faa Erstatning for den Vrdifrgelse, som han har tilført Jorden og endnu ikke faaet udnyttet.

- 2) Afskaffelse af Udpantningsloven for Afgiften.
 3) Lige Deling af alle kommunale Skatter mellem Ejer og Farmer.

Under Diskussionen af dette Spørgsmaal, som var denne Dags Hovedæmne, gjorde forskellige Anskuelse sig gjældende. Lancashiremændene mente, at Resolutionen ikke udtalte nok, de ønskede udtalt, at den eneste Redning for Tidens Brøst laa i Gjennemførelsen af de saakaldte tre »F« nemlig »fixity of tenure, fair rent and free sell« eller paa Dansk: Fastsættelse af Retten til at beholde Forpagtningen, naar Forpligtelserne opfyldtes; passende Afgift, og frit Salg af Forpagterens Udlæg til Ejendommens Forbedring. Der var her flere stærke Udfald mod Ejerne, og det var paa dette Punkt, at man fik Indtrykket af, at det i det Hele kneb med at holde Enigheden oppe, saa at Ejernes og Farmernes Særinteresser ikke betonedes for stærkt. Flere udtalte sig dog om Systemets Fortrinlighed, og at de ikke ønskede lang Forpagtningstid »i disse Dage«, men alle være enige om at anse den gjældende »Agricultural Holding's Act« for utilstrækkelig til at sikre Farmerens Ret. At en Skotte fremhævede, at de ansaa sig for de mest selvstændige Farmere, og at de paa Grund af deres 19aarige Forpagtninger ikke trængte til at holdes oppe ved »Bedstemoderlige« Erstatningslove, lød ikke godt i Englændernes Øren. I Skotland saa man kun en Lindring ved Formindskelsen af de tunge Stats- og kommunale Byrder paa Jorden. Det blev atter her Mr. Chaplin, der optraadte mæglende, nærmest som Forsvarer for Ejerne. Ingen erkjendte bedre end han Forpagterens Ret til fuld og retfærdig Erstatning, naar han forlod Ejendommen. Han var blandt de første, der søgte at ordne Sagen ad Lovgivningens Vej, og var Loven ikke tilstrækkelig, vilde han sætte sin Kraft ind paa en Forbedring af den. Han udtalte, under Modsigelse, at Farmeren næppe kunde føle Tryk fra Ejerens Side, nu da Farmeren havde Overtaget; »hvor før sex Farmere løb efter en Farm, saa man nu en Ejer og en Farm løbe efter sex Farmere«, fremførte han under Latter og stærk Benægtelse.

Han havde igaar paavist, at i mange Tilfælde havde Ejeren intet for Jorden, kun en tarvelig Rente for de udførte Forbedringer og Udlæg til Bygninger, og han kjendte en Mængde Farmere, som vilde bede sig fritaget for at læknes til deres Ejendomme. Det var ogsaa bleven sagt, at naar man sikrede Farmeren, vilde Jorden kunne producere $\frac{1}{3}$ mere end nu. Det er sandt, at med et større Udlæg vilde den maaske gjøre det, men Fordelen ved dette Udlæg afhænger aldeles af Værdien af hvad man faar igjen, og Erstatning for Forbedringer, hvor virkelig, retfærdig og nødvendig den end kan være, kan ikke sikre denne Værdi! Experimentet var desuden prøvet og havde fejlet i — Irland. Det gjorde ham ondt at høre, at man flere Steder i Nordengland ikke havde faaet saa stor Nedsættelse i Afgifterne som sydligere, men det vilde snart komme, om ej paa anden Maade, saa ved Hjælp af Love, som ikke kunde trodses. »Det er mig en inderlig Glæde, at jeg kan udtale, at Forholdet mellem Ejer og Farmer indtil denne Dag har været fornøjeligt, lykkeligt og venligt. Hvad mig selv angaar, da tør jeg sige, at jeg ikke har en eneste Farmer paa noget af mine Godser, som jeg ikke kan betragte som en personlig Ven. Ønsker De Forandring i dette Forhold? Ønsker De det samme uheldige Forhold mellem Ejer og Forpagter her som i Irland? Fordi nogle Ejere i Landet have holdt sig tilbage, som der paastaas, med Hensyn til Nedsættelsen, bør man ikke indlade sig paa overilede og taabelige Experimenter af den Slags. Og med Irlands uheldige Exempel for Øje, vil jeg indstændig bede Dem overveje, paa hvilken Maade De adoptere den irske Lovgivning og de uheldige Følger, den kan have for Landbruget heri Landet.«

Denne Tale, der afvejlende hørtes med Bifald og Benægtelser blev den sidste om dette Æmne, idet Diskussionen afsluttedes, skjønt en Mængde Talere vare indtegnede, og Resolutionen vedtoges.

De to sidste Spørgsmaal paa Dagsordenen angaaende Oprettelsen af **kooperative Salgsforeninger** og Forholdsregler mod **Swine-fever** og **Tuberkulose** frembøde intet særligt, fordi Tiden til at behandle dem var

for kort. Det første Spørgsmaal angik en Sag, som ofte har været forsøgt, men hittil stadig er fejlet; saaledes forsøgtes det for et Par Aar siden, at sælge Landmandsprodukter direkte i London, men Forsøget maatte opgives. Nu gaves der Oplysning om en Forening i Yorkshire, som dog endnu var for ung til at kunne ansees for konsolideret.

De foreslaaede Resolutioner, som anbefalede Oprettelsen af saadanne Foreninger samt opfordrede Regjeringen til at skride ind mod Tuberkulosen og Swine-fever snarest muligt, vedtoges.

Gallerierne og Tilskuerpladsen vare ikke saa stærkt fyldte den anden Dag, som Dagen forud, men Antallet af Delegerede og Indbudte var uforandret, og aftog først, da Spørgsmaalet om »Land-tenure« var afsluttet, og da havde Forhandlingerne været afbrudte fra Kl. 10—2¹/₂. De sidste to Spørgsmaal og Slutningsceremonierne toge ikke lang Tid.

Jeg er i det Foregaaende gaaet forholdsvis udførligt ind paa Mr. Chaplins Udtalelser, paa Grund af den Stilling han indtager til det engelske Landbrug. Om hans store Popularitet fik man strax et Indtryk ved hans Modtagelse. Han var Englands første særlige Landbrugsminister; hans Arbejde som saadan i de forløbne 2¹/₂ Aar er bleven vurderet højt, og dér er ingen Tvivl om, at han atter vil komme til at indtage denne Stilling, naar hans Parti kommer til Roret. Som Godsejer har han ogsaa et godt Navn og nærer stor Interesse for sine Farmere, ligesom Gjennemførelsen af »Loven om Smaalodder« væsentlig er hans Værk. Sin største Popularitet skylder han dog sikkert sin heldige og energiske Kamp mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, paa hvilken han vel ogsaa er bleven anset som Protektionist. Han er en begavet og elegant Taler, men jeg kunde ikke frigjøre mig for det Indtryk, at hans Udtalelser havde mere Vægt fra et politisk end fra et landøkonomisk Synspunkt. Den hele Fremdragen af Spørgsmaalet om Bimetallismen, som ikke havde været fremme under den forberedende Diskussion i Landbrugspressen, paa en Tid, hvor den engelske Regjerings Repræsentant i

Bryssel havde stillet sig imod den, syntes mig fremdraget for at tjene som Afleder for andre Spørgsmaal, hvori Forsamlingen var mere hjemme, men som muligt vilde vække mere Splid uden at føre til noget. Lord Winchelsea, som iøvrigt støttede Mr. Chaplin, kunde dog ikke lade være at ironisere over Alliancen med Bishop Walsh i denne Sag. Paa dette Spørgsmaal var man aabenbart ikke med, et Parlamentsmedlem stillede Resolutionen, et andet en modsat, og jeg havde en Følelse af, at Forsamlingen var uvis, om det ikke atter blev Landmanden, der kom til at tabe ved Byttet, naar der skulde ske Forandring. Beskyttelsestanken har derimod arbejdet sig stærkt frem hos den engelske Farmer, som den Redningsplanke, der kan holde ham oppe. Skjønt Mr. Chaplin i Grunden udtalte, at Beskyttelsen nærmest var til Gavn, hvor der var smaa Selvejere, og Andre paaviste, at i Længden blev det kun Ejerne, der vandt ved den, overdøvede Bifaldet dog ganske de faa Oponenter, hver Gang Ordet nævnedes i Forbindelse med den fremmede Konkurrence; dog hed det ikke Toldbeskyttelse, men »fair play«, man vilde have, idet der fremkom en Beregning om, at engelske Produkter betalte 4 sh. af Pundet i Afgifter, medens det antoges, at Fremmede havde det langt billigere.

Hvad jeg dog imødesaa med den største Interesse var Forhandlingen om Forpagtningen — Land-tenure —. I min tidligere Beretning havde jeg omtalt dette som Hovedpunktet i Lancashire-Manifestet, men mig forekom det, at man trods Paamindelser fra Lancashire Delegerede søgte at komme »udenom«. Mr. Chaplin indrømmede, at Jorden kunde give mere under et andet System, men Risikoen vilde ogsaa blive større, da Forpagteren ikke kunde faa sine større Udlæg godtgjorte ved en nok saa god Lov og desuden ikke kunde være sikker paa Priserne, et Argument, som jo netop burde føre til mere »Fasthed« i Forholdene. Hele Slutningstalen var ogsaa mere en Appel til Mødet om ikke at forstyrre det gode Forhold, og Bifaldet blev afbrudt af jævnlige Modsigelser. En ivrig Debat vilde sikkert være paafølgt, da en Mængde Talere vare indtegnede, hvis Diskussionen ikke ved Afstemning var bleven sluttet.

Trods det ubestrideligt ringe Udbytte, som Ejeren har af Jorden, ønsker han dog ikke Forholdet ændret paa Grund af den betydelige sociale og politiske Stilling, Ejendomsbesiddelsen medfører, og Farmeren har endnu langt tilbage, inden Kravet bliver almindeligt. Han holder først og fremmest paa Systemet, fordi det er engelsk, og fordi han er vant til at anse det for det bedste, han kjender. Alt fremmed er for ham mindre værdifuldt; hver Gang Slagordene om den engelske Farmer, den engelske Jord og det engelske Oxe- og Faarekjød som det bedste i Verden brugtes, og det var ikke saa sjælden, lød Salen af Bifaldsraab; men Talere, der sagde, at her kunde produceres mere, og de som henviste til, at der maatte Forandring til, og at der var noget at lære af Fremmede, vare visse paa energiske »Nej«, ja maatte endog fortrække. »De vare ikke komne for at høre paa dette«. Dog et Referat af to typiske Taler, der fulgte umiddelbart efter hinanden er maaske mere illustrerende end nogensomhelst Kommentar, hvorfor jeg skal slutte denne Beretning med en Gjengivelse af disse efter »Times«.

»Mr. Clare Sewell Read sagde, efter at have meddelt, at han var Formand for »the Farmers Club« og for »Norfolk Chamber of Agric.«, at som lille Selvejer havde han ingen Brug for de tre »F« (se foran), og som Forpagter brød han sig ikke om dem. Han brød sig ikke om en Fastsættelse af Forpagtningstiden i disse Dage. Han ønskede, han kunde blive fri for den lille Ejendom, som han havde arvet med en Prioritet, hvis Forrentning var en betydelig Afgift. Han kunde ikke gaa til Prioritetshaveren og bede ham reducere de 4 pCt. til $2\frac{1}{2}$ pCt., fordi han ikke vidste, hvor han skulde faa Pengene fra, hvis Prioriteten blev opsagt; men derimod kunde han gaa til sin Ejer, eller rettere hans Ejer havde været saa god at komme til ham, og han betalte Ejeren omtrent $2\frac{1}{2}$ pCt. af Værdien af den Jord, han havde. Han ansaa sin Stilling som Forpagter, hvor han kunde gaa til sin Ejer, som bedre end at være Ejer, hvor han havde med Prioritetshaveren at gjøre. Der er Forskjel i Nedsættelsen i Øst og Syd og i Nord og Vest. Sagen er, at i N. og V. følte man sig ikke saa trykket som

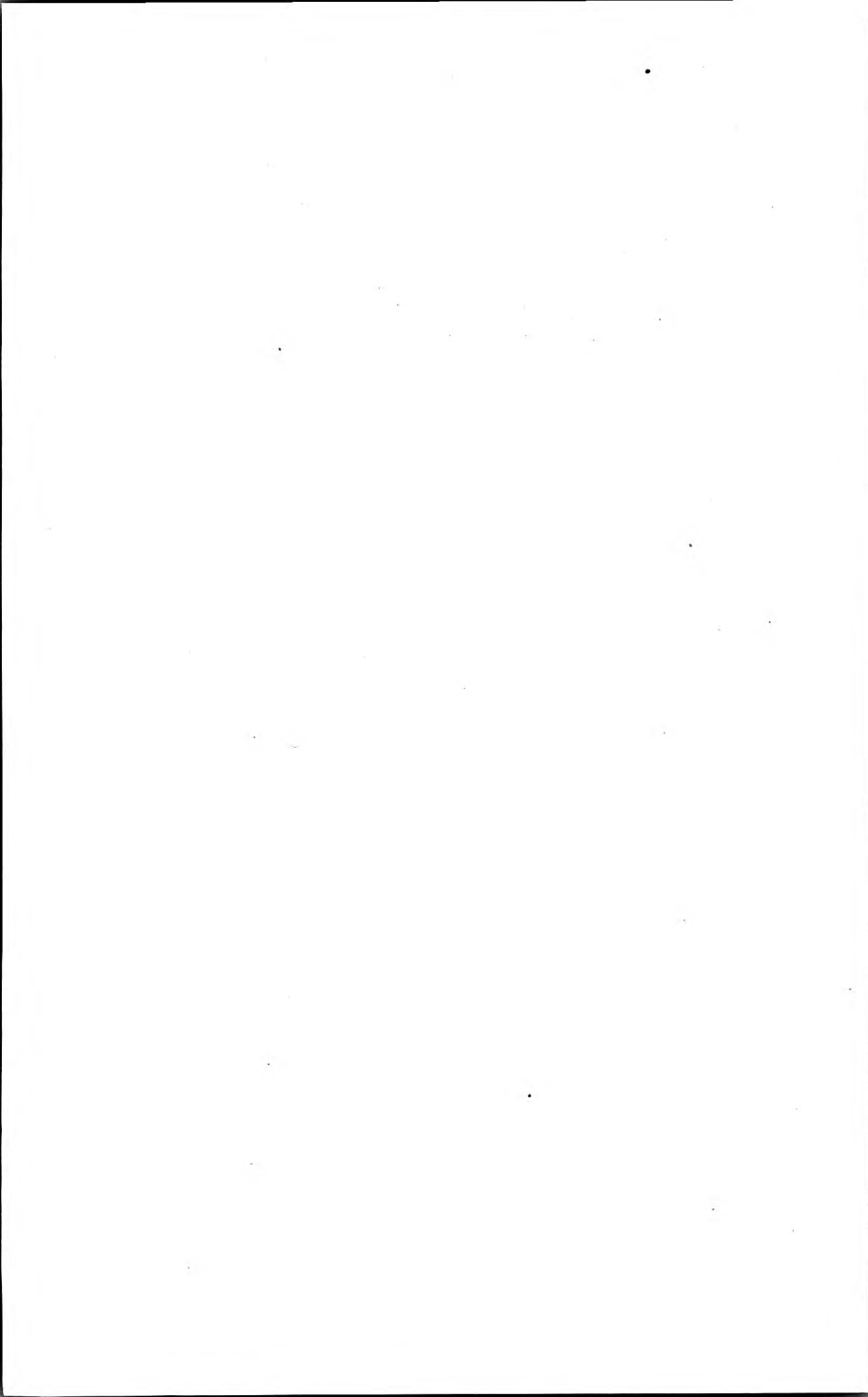
de mere kornproducerende Egne. Det glædede ham at kunne sige, at i Norfolk var der skeet antagelig Nedsættelse, og at Ejerne i et Aar som dette vare villige til at tilstaa yderligere Læmpelser. Efter at have omtalt, at Loven ikke skaffede Forpagteren tilstrækkelig Ret overfor Udlæg, endte han med »at det betalte sig for en Forpagter i Norfolk at forlade sin Gaard forsømt og udpint i Stedet for ren og frugtbar«.

Mr. Hopkirk (Roxburghshire) sagde, at Farmerne i Skotland ogsaa følte Tidernes Ugunst. Dér vare de sig bevidste, at de som Forpagtere indtog en fuldstændig uafhængig Stilling. De bade ikke om, men vragede enhver bedstemoderlig Lovgivning til at hjælpe paa sig. De gik simpelt hen ud fra, at ingen skulde bede Lovgivningen om at gjøre, hvad han selv kunde gjøre. Han havde hidtil klaret sig selv. I Skotland havde det været deres Støtte, at de havde Forpagtingerne i 19 Aar til fastsat Afgift. Under disse Forhold var det skotske Landbrug gaaet frem som intet andet Steds her i Landet, eller i Nabolandene paa Kontinentet. De havde opdyrket Land paa deres nøgne Bakker, og faaet frugtbare Marker af gjenstridig Jord under et ugunstigt Klima. Men de havde knnnet gjøre det, fordi de havde 19 Aar for dem o. s. v.

Som et praktisk Resultat af Kongressen er der udstedt Indbydelse til den omtalte »Agricultural Union«, hvortil Medlemsbidraget skal være fra 1 sh. for Arbejdere og op til Lstr. 1 for Andre.

Johannes Arup.

Registre.

---

a. Æmner.

- Agerdyrkning.** Erfaring vedrørende Dræningen. Side 524.
 Agerdyrkningsberetning fra Maj 407. Foldudbyttet 433.
 — - Oktober. 560.
- Biografi** af Chr. Christensen (Hørsholm). 29.
- Delegeretmøderne.** Forslag om deres Ordning. 399.
 Diskussioner i det Kgl. Landh.-Selskab:
 — om Tysklands Kvægomsætning og Kjødforsyning. 280.
 — - Oldenborrerne. 316.
 — - den økonomiske Grænse for de forskellige Bevægkræfters
 Anvendelse i Landbrugets Tjeneste. 364.
 — - hvad der fra Statens Side kan gøres mod Plantesygdomme. 475.
 — - Plantesygdommene 1891. 478.
 — - Forsøg med Rodfrugter og de forsk. Stammers Ydeevne. 514.
 — - Erfaringer vedrørende Dræningen. 524.
 Dræningen, Erfaringer vedrørende —. 524.
- England.** Det engelske Landbrugs nuværende trykkede Stilling. 698.
- Finland.** Bemærkninger om Mælkeribruget i —. 686.
 Frømarkedet 1891. 58.
 Fækalstoffer, om Bortførselen og Udnyttelsen af —. 656.
- Gjødning.** Om Bortførselen og Udnyttelsen af Fækalstoffer. 656.
 Stockholm. 657. Gøteborg. 661. Berlin. 664. Dresden. 671. Leip-
 zig. 673. Halle. 674. Andre tyske Byer. 675. Antwerpen. 677.
 Amsterdam. 678.
- Handel,** Tysklands Kvægomsætning og Kjødforsyning. 257.
 — Ruslands Kvæghandel. 605.

Hesteavl 1891. 95.

Husdyrbruget 1891. 67.

Insekter. Iagttagelser vedrørende Oldenborrerne. 289.

Jordarbejder paa Søborg Sø 1891. 198.

Kapitelstaxter 1891. 406.

Kjød. Tysklands Kvægomsætning og Kjødforsyning. 257.

Kratostaten af Poul la Cour. 440 og 457.

Kvæghandel, Tysklands —. 257.

— Ruslands —. 605.

Landbolove 1891. 372.

Landbruget 1891. 1.

— . Landøkonomiske Meddelelser fra forskellige Egne. 198.

Landbrugskongres i London 1892. 698.

Landhusholdningsselskabets Generalforsamling 1891. 385. Delegeretmøderne for Landmandsforsamlingerne. 399. Svinelagtnin-
gernes Størrelse. 401.

Mælkeribuget 1891. 116.

— , nogle Oplysninger om — i Norge og Finland. 686.

Nekrologi, Chr. Christensen (Hørsholm). 28:

Norge, Mælkeribuget i —. 686.

Oldenborrer, Iagttagelser vedrørende —. 289.

Planteavl 1891. 33.

Plantedyrkning. Forsøg med Rodfrugter og de forsk. Stammers
Ydeevne. 485.

Plantesygdomme hos Kulturplanterne 1891. 326.

— , hvad kan der fra Lovgivningens Side udrettes
mod —? 461.

Redskaber og Maskiner. Den økonomiske Grænse for de forskellige
Bevæggekrafters Anvendelse i Landbrugets
Tjeneste. 338.

— . — . — . Regulering af Vindkraft- og andre Kraft-
maskiner. 437.

Renovationen i nogle af de større Byer i vore Nabolande. 656.

Roedyrkningens Fremgang og Udbytte 1875—90. 38.

Roedyrkingen. Forsøg med Rodfrugter og forsk. Stammers Yde-
evne. 485.

Runkelroer, Forsøg med —. 485.

Rusland, Kvægavl, Slagtekvæget og Kvæghandelen i —. 605.

- Statistik.** Høstresultaterne 1876—90. 34.
 — Danmarks Ud- og Indførsel 1890—91. 171.
 — Høstudbyttet 1891. 408.
 Svineslagtingernes Størrelse. 401.
Tysklands Kvægomsætning og Kjødforsyning. 257.
Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter. 171.
Vejrforholdene 1890—91. 153.
 Vindkraften, Regulering af —. 437.
Økonomi. Indtægt og Udgift ved et Avlsbrug 1891. 228.

b. Forfattere.

- Arup, J.**, Tysklands Kvægomsætning og Kjødforsyning. 257.
 — Det engelske Landbrugs nuværende trykkede Stilling. 698.
Boas, J. E. V., Iagttagelser vedrørende Oldenborrerne. 289.
Bøggild, B. Mejeribrugtet i Danmark 1891. 116.
 — Nogle Oplysninger om Mejeribrugtet i Norge og Finland. 686.
la Cour, J. C. Landbruget 1891. 1.
 — Nekrologi over Chr. Christensen (Hørsholm). 28.
 —, Poul. Regulering af Vindkraft- og andre Kraftmaskiner. 437.
Dencker, H. F. K. Den økonomiske Grænse for de forskellige Bevægkræfters Anvendelse i Landbrugets Tjeneste. 338.
 — — Beretning om Poul la Cours Forsøg med hans Kratostat. 457.
Fejlberg, P. Erfaringer vedrørende Dræningen. 541.
Hansen, K. Planteavlen 1891. 33.
Helweg L. Forsøg med Rodfrugter og forskellige Stammers Ydeevne. 485.
Jantzen, V. Willaume. Vejrforholdene 1890—91. 153.
Jensen, J. Hesteavlen 1891. 95.
Jensen, N. Erfaringer vedrørende Dræningen. 524.
Lassen, K. C. Om Bortførselen og Udnyttelsen af Fækalstofferne i nogle af de større Byer i vore Nabolande. 656.
Mähl, C. Kvægavlen, Slagtekvæget og Kvæghandelen i Rusland. 605.
Reck, Fr. Danmarks Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter 1890—91. 171.

- Rostrup, E. Plantesygdomme hos Kulturplanterne 1891. 326.
 — . Hvad kan der fra Lovgivningens Side udrettes mod
 Plantesygdomme? 469.

c. Tegninger.

- Grafisk Fremstilling af de forsk. Kulturplanters Tilvæxt. 35.
 — — - Kornpriserne 1891. 41.
 Oldenborrerens Hunkjønnsredskaber. 290.
 — Hankjønnsredskaber. 291.
 — Parringslem. 292.
 Kratostatens forskellige Udviklingsformer. 440, 443, 445, 447, 449,
 452, 459 og 461.
 Forskellige Roers Tørstofindhold. 502.
-